

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 2/23

Люксембург, 12 януари 2023 г.

Решение на Съда по съединени дела C-702/20 | DOBELES HES и C-17/21 | GM

Въвеждането на държавна помощ само по себе си не може да произтича от съдебно решение

На 5 май 2005 г. Латвия приема закон (който е в сила от 8 юни 2005 г. до 31 декември 2014 г.) за изменение на реда, който се прилага за продажбата от производителите на електроенергия на излишъка от произведената електроенергия по увеличена тарифа. В закона се уточнява, че производителите на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, които към тази дата вече са започнали дейността си, продължават да се ползват от предишните условия, които са по същество по-благоприятни, по-специално по отношение на прилаганите цени за продажба по увеличената тарифа. DOBELES HES SIA и GM SIA са две латвийски предприятия, които експлоатират водноелектрически централи, произвеждащи електроенергия от възобновяеми източници. След влизането в сила на посочения закон латвийският регулаторен орган, който има правомощието да определя средната тарифа за електроенергията, го тълкува в смисъл, че като последица от него за тези производители средната тарифа за продажба на електроенергия се замразява на стойността ѝ в сила на 7 юни 2005 г. Поради това посоченият орган преустановява актуализирането на тази тарифа.

Вследствие на това предприятията жалбоподатели искат регулаторният орган да заплати „обезщетение“ за претърпените загуби поради замразяването на тарифата. Регулаторният орган отказва да изпълни тези искания, но латвийският административен съд уважава частично жалбите им.

Сезиран с касационна жалба, латвийският Върховен административен съд моли Съда да тълкува член 107, параграф 1 и член 108, параграф 3 ДФЕС, Регламента относно помощта de minimis ¹ (държавни помощи с нисък размер, за които не е необходимо да се уведомява Комисията) и Регламента за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 ДФЕС ².

Съдът постановява на първо място, че наличието на „ресурси на държава[та]“, които е необходимо да са мобилизирани, за да е налице „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС може да се установи чрез два алтернативни критерия: това са или средства, събирани чрез данък или чрез други задължителни такси по силата на националното законодателство и управлявани и разпределяни в съответствие с това законодателство, или суми, които остават непрекъснато под публичен контрол.

¹ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ L 352, 2013 г., стр. 1).

² Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 2015 г., стр. 9).

В това отношение Съдът посочва, че датата на пълното либерализиране на пазара на електроенергия в Латвия не е релевантна, за да се прецени дали предимството, състоящо се в закупуването на електроенергия по увеличена тарифа, трябва да се квалифицира като държавна помощ. Всъщност **квалификацията като „държавна помощ“ не зависи от условието съответният пазар да е бил предварително напълно либерализиран.**

Съдът напомня също така, държавните помощи, представляващи мерки на държавен орган, които поставят в по-благоприятно положение определени предприятия или производството на някои стоки, имат коренно различно правно естество от обезщетението, което националните органи евентуално са осъдени да заплатят на частни лица, за да поправят вредите, които са им причинили. Ето защо обезщетението за вреди не представлява държавна помощ по смисъла на правото на Съюза. За да се определи дали дадени суми представляват „държавни помощи“ обаче е без значение дали искове за изплащането им са квалифицирани съгласно националното право като „искове за поправяне на вреди“ или като „искове за обезщетение“.

Освен това, когато национална правна уредба въвежда „държавна помощ“, плащането на претендирана по съдебен ред сума съгласно тази правна уредба също представлява такава помощ.

В отговор на доводи на Комисията Съдът постановява, че **въвеждането на държавна помощ само по себе си не може да произтича от съдебно решение. Всъщност за това е необходима преценка за целесъобразност, която не е задача на съда.**

На следващо място, що се отнася до приложимостта на правото на Съюза относно помощите de minimis, Съдът отбелязва, че ако се приеме, че става въпрос за държавни помощи, преценката дали помощите имат характер на помощи de minimis трябва да се извърши с оглед на общия размер на вече получените суми и на сумите, които жалбоподателите в главните производства още претендират през референтния период.

На последно място, в случай че националният съд е сезиран с искане за изплащане на помощ, която е неправомерна, т.е. Комисията не е била уведомена за нея, макар тя да не представлява помощ de minimis, той е длъжен да отхвърли това искане. Националният съд може обаче да уважи искане за изплащане на сума, съответстваща на нова помощ, за която Комисията не е уведомена, при условие че съответните национални органи предварително надлежно уведомят за тази помощ посочената институция и последната дава или се счита, че е дала съгласието си в това отношение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение и [резюме](#)то се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването. За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

Поддържайте връзка!

